

LAUSUNTO

Helsinki 17.10.2023

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta

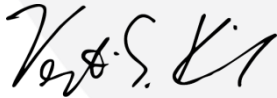
Viite: HE 57/2023vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 240 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: edunvalvontapäällikkö Anne Perälähti anne.peralahti@soste.fi, puhelin 050 411 1734.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTE kiittää kutsusta tulla kuulluksi eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa. SOSTE tarkastelee hallituksen esitystä (HE 57/2023vp) lääkkeiden käyttäjien näkökulmasta.

Lausunnon keskeinen sisältö

Esitetty muutos nostaa lääkkeiden vuosiomavastuuta, joka on Suomessa jo ennestään korkea, eikä SOSTE kannata esitettyä korotusta. Vuosiomavastuuta tulisi pienentää tai vähintään jättää vuoden 2023 tasolle (592,16 euroa).

SOSTE korostaa, että hallitusohjelman kirjaus ”mahdollistetaan lääkekorvausten vuosiomavastuun jakaminen osiin julkisen talouden näkökulmasta kustannusneutraalilla uudistuksella” tulee toteuttaa mahdollisimman nopeasti.

Lääkkeiden vuosiomavastuuta ei tule korottaa

Suomessa terveydenhuollon maksut ja lääkkeiden omavastuuosuudet ovat Pohjoismaihin ja moniin muihin Euroopan maihin verrattuna korkeat. Pienituloiset kotitaloudet käyttävät suhteellisesti suuremman osan tuloistaan sosiaali- ja terveyspalveluihin ja lääkkeisiin kuin suurituloiset.

SOSTE pitää tärkeänä hallituksen esityksen tavoitetta ”välttää vuosiomavastuun määrän merkittävä nousu vuosiomavastuun vuoden 2023 määräaikaisen tason jäädytyksen jälkeen”. Esityksen mukaan vuosiomavastuu nousee tästä huolimatta yli 30 euroa 625,30 euroon. Tämä on monelle lääkkeen käyttäjälle kohtuuttoman suuri summa. Omavastuun aiheuttama kustannustaakka johtaa lääkehoidon aloitusten viivästymisiin, hoitotaukoihin ja tilanteisiin, joissa lääkkeitä tarvitseva henkilö joutuu valitsemaan lääkkeiden ja muiden välttämättömien päivittäisten hyödykkeiden välillä.

THL:n tuoreen Terve Suomi -tutkimuksen mukaan joka viides aikuinen joutuu jo nyt tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahanpuutteen vuoksi. Vuosiomavastuun noston lisäksi sairastamisen kustannuksia lisää asiakasmaksujen nosto vuoden 2024 alussa. Myös sosiaaliturvaan on tulossa muutoksia, jotka heikentävät pienituloisten sairastuneiden asemaa. Näiden kumuloituvien vaikutusten vuoksi SOSTE kannattaa lääkkeiden vuosiomavastuun tason laskemista tai ainakin sen jäädyttämistä edelleen, jolloin euromääräinen summa pysyisi samana kuin vuonna 2023 (592,16 euroa).

Lääkkeiden vuosiomavastuun jakaminen osiin on toteutettava pikaisesti

SOSTE korostaa, että hallitusohjelman kirjaus ”mahdollistetaan lääkekorvausten vuosiomavastuun jakaminen osiin julkisen talouden näkökulmasta kustannusneutraalilla uudistuksella” tulee toteuttaa mahdollisimman nopeasti. Uudistuksen kokemusten pohjalta arvioidaan edelleen maksukattoja koskevia selvitystarpeita. SOSTE kannattaa terveydenhuollon eri maksukattojen yhdistämistä yhdeksi maksukatoksi, jonka taso sidotaan takuueläkkeen tasoon.